

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 13076

DER KHODYE

Aleksandr Nikolaevich Samokhvalov

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

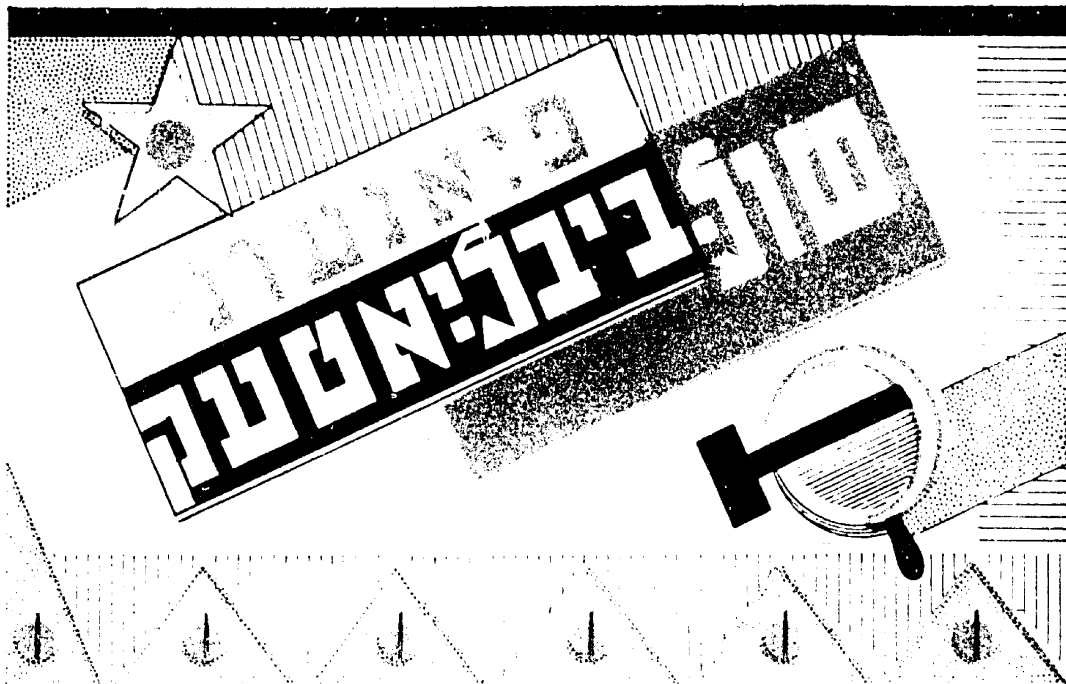
Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

אלעקסאנדר סאמאָכוואַלאָוו

דער כאַדייע

מאָנאָטראַפֿישער פּאַרלאַמ
קאָנפֿעֶדעראַטֿ-ליגע

שולד - און פיִאַנערן-ביבליאָטעק

אלעקסאנדער סאַמאַכוואַלאָוו

דער כאַדיע

ייִדיש - אי - קס

№ 47

קאַפּעראַטיווער פאַרלאַג „קולטור-ליגע“
קייעוו - 1930

די ביבליאָגראַפישע פאַרצײכע־ונג
פֿון דעם בוך און די ש פערן פאר
ביבליאָטעק-קאטאלאָגן זײַנען אַפ-
געדרוקט אין „צײַטשריטט פֿון
דרוק“ און אין דעם „קארטן-רע-
פערטואר“ פֿון דער אוקאַינישער
בוך־פאלאטע.

מעלוכע - טרעסט „ליעוו - דרוק“,
2-טע דרוקערײ, וואַרשױסקי 42.
באַשט. 1861 №. געדרוקט 5000.
קיעוו. קרײַזליט 43. 2 דר.-בױגן.

1.

דעמאָלט זײַנען אלע געפאָרן.

דער רועך זאָל עס וויסן, וואָס פאר א מענטשן סײַנען
דעמאָלט געווען.

ווען ס׳וואָלט זײַן אזא אַראַפלאַן, אז מ׳זאָל זיך אַף אים
אופהײבן און קענען אויסזען גאַנץ רוסלאַנד פון איין עק ביזן
צווייטן, וואָלט מען שוין אַקוראַט געזעען ווי אזוי אלע, אלע
זײַנען געפאָרן.

ווער ווהײן!

מערער אין טעפלושקעס. וואַגאַנעס, ווי ס׳דאַרף צו זײַן, איז
גאָר עפּעס אזוי ווי ניט געוואָרן, נאָר קעלבערנע און בעהײמישע
וואַגאַנעס זײַנען געבליבן.

— דאַכט זיך, אז ס׳פאָרט זיך... אז מע שטעלט זיך צו, שטייט
מען אָפּ אביסל, און דערנאָך סקריפעט עט ווייטער. ס׳טאַראַבאַ-
כעט, זיי ווערן צעשפּאַרט, די וואַגאַנעס, און צעלאַפּעט, ווייל זיי
זײַנען זייער אַנגעשטאַפּט מיט מענטשנוואַרג. ווען דאָס זײַנען
קעלבער אין אזא ענגשאפּט, וואָלטן זיי שוין לאַנג ביז איינעם
אויסגעפייגערט, און אז סע מענטשן — איז גאַרניט, שטייט צו זיי
ניט צו. זיי פאָרן.

אַף די בופּערן אַף די האַקן-האַלטערס. אַף די דעכער, אַף די
אַקסן. ס׳איז דען א כילעק ווי? מ׳פאָרט. מ׳האַט באַקלעפּט. שיר

שיר וואָס ס'דוכט זיך ניט, אז דער צוג איז אויך פארלמזיקט
 געוואָרן. נאָר ניט מיט קיין לייז — מיט מענטשן.
 גרויע מענטשן. מערער טייל פון פראַנט.
 דאָס פאָרט מען אהיים אזוי.
 און ווער ס'פאָרט נאָך מעל, נאָך פוטער.
 דאָ פלעג מען קענען פארשלאפט ווערן אויך אין די טעפֿ-
 לושקעס. און שטארבן-אויך. וועמען ס'האָבן בריקן אראָפּגע-
 שניטן פון די דעכער, וועמען ס'האָט דער פראַסט אראָפּגעשלעפט.
 און וועמען די קויל.
 דעמאָלט זיינען פייגל געווען ווינציק, דאָס איז ריכטיק.
 אָבער קוילן זיינען אומגעפלוניגן אומעטום. אזא מין צייט איז
 עס געווען. זיי האָבן גאנץ רוסלאנד איבערגערייעט... אלע גע-
 דערים אויסגעמאָטעוועט!
 און אז מ'וויל זאָגן, זיינען דאָפּקע געגאנגען נאָך צוגן אויך.
 שוין אינגאנצן אנדערע.
 יענע האָט מען ניט באַקלעפט, באַ יענע איז מען ניט געהאנ-
 גען אָף די בופערן און געקראָכן אָף די דעכער.
 אויך באַ זיי האָבן זיך די ווענט צעשפּאַרט פון פולקייט
 אָבער דערפאר איז דאָ אינעווייניק געווען עפעס פריילעכער
 און געזונטער. דיאָ צוגן זיינען דוכט זיך, אזוי ווי געגאנגען
 גיכער אויך. אָף די רעזערוו-ליניעס'ניט געקוואטשעט זיך. וואָ-
 רום געגאנגען זיינען זיי אפן פראַנט, טאקע אנקעגן די
 ווייסע!

אפן פראַנט בין איך געפאָרן דאָס ערשטע מאָל. שוין דעם
 דריטן טאָג, אז איך פאָר, און איך ווייס אלץ ניט אקוראט מיט
 וואָס מ'עסט דאָס?

די מאכאַרקע האָט מיט איר רויך געדיכט באהאנגען דעם
וואגאַן. רייבט עמעצער אויס א שוועפעלע, זעסטו גאַרניט אוי-
סער דעם פֿיערל, ביז מ'רויכערט צו דאָס ציגארל... און דערנאָך
זעסטו שוין א פֿיערל נאָך קלענער: א סימען, אז מ'פארציט
זיך שוין מיטן ציגארל.

די כאוויירים מײַנע אין וואגאַן דאָס איז אן אוילעם ניט קיין
פארשלאָפענער, קריגערישע יונגעלייט, אלע איינס אין איינס. און
קעדיי די צייט פארטרייבן, איז אָדער מ'דערציילט עפעס, אָדער
מ'זינגט, מ'זינגט, אז דער וואגאַן צעלייגט זיך. טאָמער ווערט
מען אנשטילט א שטיקל צייט, איז עס נאָר אף באנאכז.

באנאכט דערהערט מען קאם דורכן טאראבאנען פון די
רעכטן, ווי אזוי די טעפלושקע טוט א טרישטשע אין די ווינק-
לען, און אף די סטאנציעס הערט מען, ווי אזוי דער ווינט גייט
זיך דורך מיט אן אויסגעצויגענעם פֿיף, און דעם ווינט ענטפערט
עמעצער פון אונדזערע מיט א כראָפּ, וואָס ענדיקט זיך אויך
מיט א סווישטש.

אין אזעלכע שאַען ארבעטן מערער די מאכשאַוועס, און אזוי
ווי מ'ווארט אף עפעס.

מ'הערט, זוי אזוי ס'קייטלען זיך פאנאנדער די וואגאַנעס און
קלימפערן צו. אויב ניט, גייט עמעצער דורך נאָענט איבערן שניי
מיט סקריפען. יענער האלט געוויס א לאמטערן אין האנט. און
ס'געווערט לאנג, ביז די טריט ווערן אנשטילט. שא. שטיל.

ס'יידן עמעצן פארגלוסט זיך ארויסקריכן אף א רעגע. טוט
ער א הילך מיט דער טיר. לאָזט אָן א וואגאַן מיט פראָסט.
אזעלכס מאכט דאפקע ניט אויס. אזעלכס איז איינגענומען.

אַט איז עפעס אף א סטאנציעלע א שלעפעניש. איך הער,
די יאטן רייסן זיך. זיי זיינען באפאלן עמעצן. זיי לאָזן ניט אין

זואגאָן אַרײַן, איך זע ניט פֿונדאנען וואָס דאָרט איז. איך ליג
ווייט פֿון טיר.

— וואָסי דאָרטן? — טו איך א פרעג באַם שאַכן.
— איך ווייס, א כאַדיע, עפעס א גלאַמפּ, שפּאַרט זיך אין
א פּראַנט־צוג אַרײַן.

דערנאָך איז ווייטער געוואָרן שאַ.
און דערנאָך פֿאַרן מיר שוין ווידער.
די טעפּלושקע טרישטשעט אין די ווינקלען.

איך האָב עפעס גענומען קלערן פֿונעם! כאַדיע, וועלכן איך
האַב נאָך אפּילע אין די אויגן ניט געזעען. זיך פּאַרשלאָגן אהער
דער רועך ווייסט פֿונדאנען, אזש פֿונדאנען. אזויפּיל טויזנטער!
אז דאָ איז א קאַכעניש אזא. אלץ וויל מען דאָ איבערמאַכן און
איבערלאַדען אפּסניי. וואָס דאַרף ער נאָך דאָ? א כאַדיע אן
אומגליקלעכער? שטופּט זיך אויך אהער מיט זײַן נאַרישן
קאַלפּעק. מיך פּלוצים האָט פּאַרנומען פּאַרן האַרצן, וואָס ער
שפּאַרט זיך אויך אהער און וואָס מ'האַט אים אַרויסגעשטופּט
פֿונדאנען. אָבער ווי אזוי זאָל מען אים ניט אַרויסשטופּן. נאָר
ער פּעלט נאָך דאָ אויס!

די נאַכט האָט גענומען אויסגיין. די שפּאַלטן פֿון דער טעפּ־
לושקע האָבן זיך אָנגעהויבן פּלויען. דער מאַכאַרק־רויך האָט
זיך אפּיסל אויסגעוועפּט.

סױוואַלט ניט שאַטן א קאַפּ אויסגלייכן די ביינער.
א גאַנצע נאַכט האָט, ווייזט אויס, געשאַטן א שניי, דער
ווינט האָט נאָך אים אפּיסל אונטערגעדרייט. הורעס אומעטום.
פּיפּיקע אזעלכע, מאַדנע. כּוואַליעס — ניט כּוואַליעס, נאָר עפעס
דריידלעך אזעלכע און ציאַצקעס אָן א שיר.

איצט האָט זיך עס אַינגענומען. סײַז אינגאַנצן שטיק.

אונדזער צוג שלאָפט נאָך און זעט אויס אזוי ווי א לייד־
קער. ווען־ניט־ווען גיט עמעצער נאָר א דויבע די וואנט מיט
א שטיוול. פון שלאָף אזוי.

ארומגיין לענגוים די וואגאַנעס ווילט זיך דאפקע. זיי זינען
עפעס אלציינע זאלע. צען שפאן וואגאַן—צוויי שפאן ליידיק.
נאָך צען שפאן—און ווייטער א שטיקל ליידיקייט. ס'איז יינגלש,
דאפקע, אָבער ס'ווערט עפעס רויק פון דעם, און ס'גיט דיר
גאָרניט ניט אָן. דו ווערסט נאָר אזוי ווי שטארקער בא זיך, אז
אפן פראַנט וועסטו טאקע נוצן ברענגען, ניט אפי פאָרן.
אזוי גיי איך זיך. פלוצים דערזע איך: אף די בופערן אין
איין אָרט ליגט עפעס א קנויל צונויפגעדרייט, אינגאנצן בא־
שאַטן מיט שניי.

ווער זאל עס זיין?

א מעשוגענער אָדער וואָס?

און עפשער גאָר א שפיאָן, א פראָוואָקאטער!

איך טו א קוק נעענטער. א גרויער שינעל א סאָלדאטישער.
דאָס היטל אויך. און דעריקער, ס'שמעקט פון אים מיט פראַנט,
אָן שום סאָפעק. וואָרום איך בין נאָך געווען א ניינקער, האָב
איך נאָך לויטן רייעך געקענט דערשמעקן.

— ווער ביסטו עס אועלכער? — פויל איך זיך ניט און רוף

זיך צו אים אָפּ.

און דאָס מענטשן־קניילכענדל האָט, ווייזט אויס, געכאפט א
שלאָף. קאָלזמאן דער צוג שטייט, קאָן מען א דרימל טון אף
א וויילע. ער האָט ניט גערן א בורטשע געטון. ווייס איך ניט
וואָס. די נאָז האָט ער צוריק אריינגעשטעקט אין זיין צעקראָ־
כענעם שינעלטשיק און האָט זיך טיפער איינגענאָרעט.

אָבער איך גיי שוין ניט אוועק.

— וואָס וואלגערסטו זיך דאָ? ביסטו א סאַלדאט, טאָ קום
אין וואגאָן אריין, אויב ניט—איז גיי צו אלדע רוכעס.
— פאר מיר וואגאָן א פלאץ ניטאָ. איך געזאָגט, לאָז אריין
וואגאָן... כאווער געזאָגט קא פלאץ ניטאָ.— א?
און ער האָט זיך ווייטער איינגענאַרעט און ניטאָ אים. פונקט
ווי ער איז שוין אַטאָ אָפגעהאנגען א נאכט אפן בופער און די
צווייטע וועט ער ווייטער הענגען... און ניט נאָר די צווייטע,
נאָר וויפל מיוועט דארפן.

— כאָדיע, — רופ איך זיך אָן, — סידו?
דאָס איז, ווייזט אויס, פונקט געווען יענער כינעזער, וואָס
אונדזערע יאטן האָבן ניט געוואָלט דאָזן אין וואגאָן. אינעם לאָשן
קען מען דערקענען.
ער שווייגט.

און איך שטורכע אים. איך קלער — איינס פון די ביידע:
אָדער אים אראָפנעמען פונדאנען, אָדער אים אריינעמען אין
וואגאָן אריין. ער וועט זיך דאָך דאָ ניט איינהאלטן, דער טיפעש.
— כאָדיע, כאָדיע! ווהיין פאָרסטו עס, קאַלפעק נארישער!
— אפן פראָנט!

אַט האָסטו דיר, — קלער איך... און טו א קוק נעענטער.
ערשט הענגט בא אים אף דער פלייצע א ווינטאָווקעלע א קאווא-
דעריסטישע, א קליינע אזא.

— אף א וועלכן פראָנט? ווו איז דיין טייל?
— ניטאָ מיינע טייל? וואָס אלץ דארפסטו וויסן?
דאָ האָט דער כאָדיע אופגעהויבן דעם קאַפ זיינעם אף מיך
אַנקוקן און א גרויסע הרודע שניי פון היטל בא אים האָט זיך
פאמעלעכקע גענומען אראָפרוקן און גלייך צווישן קאַלנער זיך
נאָך צעשאַטן אף קליינע שטיקעלעך.

— איי, איי, טשאָרט פארשיווע!
און ער האָט געכאפט ארויסשארן פון צווישן קאלנער דעם
שניי. און פלוצים, אז ער טוט דיר ניט א הארקע אף מיר.
— גיי אוועק אינדערערד! וואָס צו מיר קריכן! איי, טשאָרט
פארשיווע!
— דו קריך בעסער אראָפּ מיט גוטנס, כאַדיע, דאָ טאָר
מען ניט!
— גיי אוועק אינדערערד! קריך אליין! דו טאָר ניט. איך
זאוועצקא וולאסד!
האַב איך אים געלאָזן זיך אביסל אָפקילן, און דערנאָך זיך
ווייטער צו אים גענומען. מיקען דאָך אים פונדעסטוועגן דאָ
ניט איבערלאָזן אף די נופערן. וויבאלד דער מענטש פאָרט
אפן פראָנט!
— וווּ איז די טייל דינע, פרעג איך דיך?
— אוועק אהיים.
— וואָס הייסט אהיים?
— אהיים! זאָ אהיים. דאָ א ערד. אוועק אהיים. דאָ א וויי-
בער. איך ניטאָ קיין היים! ווייט! כינאא! איך אפן פראָנט זא-
וועצקא וולאסד!
אָט האָסטו דיר, קלער איך זיך, א כאַדיע!

.II

נו, א קלאָרע זאך, אז מיר האָבן אים אריינגענומען אין
וואגאָן אריין.
א כאַדיע איז עס געווען, ווי אלע כאַדיעס, א פארזעענישל.
פון דער טעפלושקע איז אים געוואָרן גוט אפן הארצן. ער האָט

זיך די רעגע איינגעמאסטעט לעם אייוועלע און שטשירעט די ציין זיינע די קיטייסקע.

און די כעוורע שפילן זיך מיט אים אונטער פונדערגרינג: ווהיין—טראַגט עס דיך, כאַדיע? מיט דאָך דיך האַרגענען? אָבער ער שמייכלט אף אלץ.

— ניין, ניט האַרגענען. מיינע ביקס א גוטער. מיינע האַר-גענען אף אים. איך א זאוועצקא וולאסד.

די „זאוועצקא וולאסד“ האָט כאַדיע, ווייזט אויס, גוט אַינ-געכאזערט. און אז ער האָט געדארפט עפעס דערווייזן אף זיכער, איז ער קעסיידער ארויס מיט זיין „זאוועצקא וולאסד“. קיין כילעק ניט וווּ און פאר וועמען, אבי ער האָט דאָס א זאָג געטון איז שוין אלץ פארטיק. כאַדיע האָט געהאלטן, אז נאָך דעם איז שוין אלץ אָפגעטון.

און וויבאלד דאָ גייט אין דער „זאוועצקא וולאסד“ און אינעם ביקס, האָט כאַדיע, ווייזט אויס, געגלויבט מיטן גאנצן האַרצן, אז צו אים וועט שוין קיין שום רועך ניט צושטיין.

אָט וואָס פאר א כאַדיע דאָס איז געווען.

און אָפגעטון האָט זיך מיט אים באַ אינדז אזא מייסע. אזוי איז ער זיך געזעסן. האָט געשטשירעט גוטמוטיק די ציינער זיינע די קיטייסקע. און פלוצים האָט ער ניט געסטייטעט, אויסגעטרוקנט געוואָרן.

ניטאָ און ניטאָ כאַדיען.

קיינער האָט גאַרניט געזעען, ווי אזוי ער האָט זיך ארויס-גערוקט פונדאנעט.

מ'האָט אים געזוכט און געזוכט, אף וואָסערע קאפּאַרעס האָט מען אים עפּשער געדארפט, אָבער מיט אים איז געווען פריי-

לעכער. מיר האָבן אויסגעפרעגט קימאט איבער אלע וואַגאַנעס.
און קיינער האָט אים ניט געזען.
כאפט אים דער גוטער יאָר. ניטאָ, וועט זיין גוט אָן אים אויך.
שוין דעם אנדערן טאָג, אז ער איז ניטאָ.
מירן שוין באלד קומען אפן אָרט.
נו, פארשטייט זיך, אז מ'האָט אים שוין אינגאַנצן ארויסגע-
לאָזן פונ קאָפּ. אזוי נאָר ווען-ניט-ווען דערמאָנט אים עמעצער
מיט א וואָרט, ווי וועגן א זאך וואָס ס'אמאָל געווען. איינער האָט
זיך אפילע א קראַץ געטון, אז טאָמער איז עס א מין שפּיאָן.
נאָר מ'האָט אים שוין ס'ווי פארגעסן. שפעטער, מיטאָג-
צייט, ס'שוין געווען, ווי געזאָגט, דער צווייטער טאָג. האָט עמע-
צער דערטאפט א טשניקל אַקראָפּ עפעס אף א סטאנציעלע
אזא, דער גוטער יאָר ווייסט, ווי זי הייסט, זי איז אָן א נאָמען, —
אן אָפגעברענטע.
נו, האָט מען זיך צעלייגט אף די אונטערשטע נארעס פרא-
ווען די סודע. מ'סעס, געשיכטעס.
דער אַקראָפּ איז זודיק און קאָכיק, אז ס'שלאָגט פון אים א
דאמף ביז דער סטעליע.
דארף דיר ניט איין יאט מיט א דיר פון א לעוויאָסן נעמען
אין אויסקערן א גאנץ קווערטל אַקראָפּ אף דער ערד. די
קאליוזשע האָט זיך צעפליוכעט מיט א רויך, אזוי ווי פון קעסל
ארויס, און ס'צעלויפט זיך אומעטום אונטערן באַנק און אונטער
די שמאטעס, און וווּ נאָר א שפאלט.
פלוצים האָט זיך עפעס גענומען רירן אונטער די נארעס,
ס'האָט זיך גענומען העצקען. די ברעטער האָבן זיך צעטאנצט.
— וואָס פאר א כאַלערע? — קוקן מיר זיך אלע איבער.
און פונדאָרטן:

— איי, טשאָרט פארשיווע! איי, איי, טשאָרט! איי, וואָס
געטון! איי, טשאָרט, אינדערערד!
מיר האָבן אלע אויסגעגלאָצט די אויגן.
— כאָדיע, כאָדיע! — האָבן מיר גענומען שרייען.
און מיר האָבן זיך אַ לאָז געטון אלע ארויסטאסקען פון
אונטער די ברעטער כאָדיען.
פאר די פיס האָבן מיר אים נעבעך ארויסגעשלעפט. ער איז
געווען אויסגעשמירט ווי א רועך פון בלאָטע. זיך אויסגעקאטשעט
דאָרט אונטער דער פאָליצע.
לאָזט זיך אויס, אז דאָס האָט ער דריי נעכט קעסיידער מיט
קיין אויג ניט אופגעפירט, איז ער פארקראַכן שטילינקערהייט
אונטער דער באַנק און איז אוועקגעשלאָפן אַנדערהאלבן מעס-
לעס דורכאנאנד.

.III

אַט דאָס האָסטו דיר אַ כאָדיע!
נו, האָבן מיר אים דאָך געבראכט צו פירן אפן פראַנט.
איך פלעג אים זען ניט אזוי אָפט, אָבער איבערגעהערט
האָט מען פון אים, אז ער שלאָגט זיך אויסגעצייכנט. מיפלעג
אים פארגלייבן אסאך זאכן. מ'האָט זיך ארומגעזעען, אז ער איז
אזא, וואָס מ'קען זיך אף אים פארלאָזן. קוים נעמט ער זיך פאר
עפעס, וועט ער שוין עס אופטון. מ'האָט אים אַנגעהויבן אפילע
פארטרויען גאָר שווערע איניאַנים.
ער איז דיר אזא שעד, אז ער וועט דורך אייזערנע ווענט
דורכקריכן און וועט זיך דערשלאָגן, ווהיין ער דארף. און
אומעטום האָט ער דיר דעם איינעם צוזינג:
„זאוועצקא וולאסד“!

ג. איינמאל איז אים אויסגעקומען פֿאַרן מיט זייער א נייטיקער
שליכעס, שיר ניט דורכן ווייסן פראַנט זיך דוהכרייסן געדארפט.
מ'האַט אונדז אָפגעשניטן פון אונדזערע, דער רועך זאָל זיי
נעמען! אזוי ווייט. האָט עס געהאלטן, אז סיניט שײַעך שיקן,
קיינער וועט סייווי ניט דורכגיין. אויב האָפן אף עמעצן, איז נאָר
אף כאַדיען. אזאָ איז ער שוין געווען.

נו, קלאָר, מ'האַט אים אלץ דערקלערט, ווי ס'באדארף צו
זיין, אים מיטגעגעבן א לעדערנע קורטקע, ער זאָל ניט אָפגע-
נעצט ווערן. א פערד א גוטס — כאַטש אלע ביינער סטירטשען
בא אים, אָבער קיין בעסערס איז שוין ניט געווען.

און דאָס שטיקל ארבעט איז אזא, אז מ'ווייסט ניט, צי כאַדיע
אפילע וועט עס אויך אויסהאלטן. האָט מען אים אריינגעדויבעט
אין מויעך אריין, אז טאָמער קומט אויס — איז וואַרף אַלץ: וואַרף
דאָס פערד, וואַרף דעם פעלץ, נאָר דעם פאפיר זאָלסטו
ברענגען!

דעריקער האָט כאַדיען פארארט, וואָס מע מעג אוועקוואַרפן
דאָס פערד. ער האָט זיך דאָך זייער שטארק דערפרייט פון אזא
גוט פערד. ער האָט געשײַנט מאמעש. ער האָט ניט געקענט
איינשטיין אף איין אָרט. דער קאָמאנדיר גיט אים צו פאר-
שטיין, און כאַדיע הערט ניט אוף זיך דרייען. ער פרוווט דאָס
פערד אזוי און אנדערש.

קאסט זיך אף אים דער קאָמאנדיר:

— דו הער בעסער, קאַלפעק איינער, וואָס מ'רעדט צו דיר.

וואָרום דו וועסט דאָרטן אַנדרייען זאכן!

— ניין, ניין. איך ווייס. אלץ א וואַרף טון. פערד א וואַרף

טון, היטל א וואַרף טון. פאפיר ניט א וואַרף טון. איך אלץ ווייס.

זאוועצקא וולאסד!

דער קאמאנדיר האָט נאָך א מאך געטון מיט דער האנט, ווי
איינער מיינט:

„גיי מאך עפעס מיט אזא“.

און כאַדיע איז אוועקגעפאָרן.

א לאנגע צײַט האָט מען פון אים ניט געהערט ניט קיין סליך
ניט קיין דײַך. אָבער דעם פאפיר האָט ער ווייזט אויס פארפירט.
וואָרום סײַהאַט זיך אלץ אזוי אָפגעטון, ווי סײַהאַט זיך דאָרט
געשריבן. אלץ מיט אנאנדער, ווי מיִדארף גאָרניט בעסער.
און אַט איינמאָל ווייזט זיך אראָפּ כאַדיע אליין. א הונגע-
ריקער, אן אויסגעדארטער. גלייך צום שײַטער צוגעלאָפן. און
דאָס ערשטע, צו וואָס ער האָט זיך געכאפט, איז דער לעפל.
ער זיצט אָף די דיִבקעלעך און פאמפלט די קאשע אָף ביידע
באקן. א מאזלדיקער האלדז. פונקט אָנגעטראָפן צו דער קאשע.
מיר האָבן שוין אפילע אביסל אליין צורעכט געמאכט, אָבער
סײַנאָך געבליבן א היפש ביסל.
ער שווייגט. רײַבט. מיזעט נאָר, ווי די שדייפן גייען בא אים
פון דער פלייסיקער ארבעט.

קלאָר, אז מיר האָבן זיך מיט אים דערפרייט. מיר האָבן זיך
צונויפגעקוטשקעט אין איין רעדל און ווארטן שוין.
עפעס איינער האָט זיך ניט איינגעהאלטן:

— נו, ווי, כאַדיע, וואָס הערט זיך?

איז מען אָף אים אלע אָנגעפאלן.

— דו! האָב נאָר צײַט א רעגע. לאַז אים זיך אביסל אַנגלייגן.

זעסט ניט, ווי דער מענטש איז הונגעריק!

ענדלעך האָט כאַדיע צורעכט געמאכט ביזן דנאָ די קאשע,
זיך ארומגעווישט מיט דער האנט און האָט פון אונטן ארוף
באטראכט אונדז אלעמען מיט אזעלכע טרויעריקע אויגן.

— אוי, א טשאָרט פארשיווע — אוועקגעטריבן דאָס פּערד.
אָט פּונוואַנען דער טרויער נעמט זיך!
— אוי, א ווייסער טשאָרט. דאָס בעסטע פּערד צוגענעמט.
— הערסט א מײַסע? דאָס פּערד צוגענומען. דערצייל
נאָר, כאַדיע, גיכער, ווי אזוי איז עס געווען, מירן שוין אים
ווייזן!

מיט כאַדיען פּלעגן מיר עפעס קעסיידער רעדן ווי מיט א
א קליין קינד.
ער איז בא זיך אביסעלע שטארקער געוואָרן און גענומען
דערציילן.

גלאט וואָס אָף דערציילן איז ער ניט געווען קיין גרויסער
בעריע, ווערטער זיינען בא אים א טייערע מאטבייע. מער פון
אלץ שטייט אים אין די נויטן דאָס „זאוועצקע וולאסד“ און
דאָס איבעריקע הערט ער ניט אָף צו שיטן מיט קלאַלעס אָף
דעם, וואָס האָט בא אים דאָס פּערד אוועקגעטריבן.

— א ווייסער טשאָרט פארשיווער.

ווי אזוי ס'איז אלץ פאָרגעקומען, וועסטו בא אים ניט דערגיין
פון דעם ערשטן מאָל. מער פון אלץ האָט ער געטיינעט, ווי אזוי
מ'דארף געפינען יענעם „טשאָרט“, וואָס האָט דאָס פּערד צו-
גענומען, און ווי אזוי מ'דארף זיך מיט אים באגיין. כאַדיע האָט
אליין געוויזן, ווי אזוי מ'דארף אים נערעקן. און בא אלץ
גיט ער צו:

— אָ — פארשיווער פאָנעם. סוואָלאדזש! אוועקגעפירט
דאָס פּערד!

וויפל זידל-ווערטער כאַדיע האָט נאָר געוויסט, האָט ער זיי
אלע אויסגערעכנט אָף זיין פּערד-גאנעוו. און קלאָר, אז ווען
ער פאקט אים דאָ, וואָלט מען שוין אים פון כאַדיעס הענט

קיין לעבעדיקן ניט ארויסגעריסן, כאָדיע וואָלט אים צעריסן
אף שטיקער.

און די כעוורע גיבן אונטער כיישעק:

— ריכטיק, כאָדיע, ריכטיק! מיר וועלן אים שוין ווייזן.

כאָדיע האָט שוין בעעמעסן געגלויבט, אז מירן אים זען
וואָס גיכער אויסזוכן, מירן בא אים אָפנעמען דאָס פערד און
ער וועט שוין בא אונדז אָפלייזן אקוראט!

ס'שווער געווען פון אים דערגיין א קלאָרע יעד'ע, אָבער דעם

פאפיר האָט ער, ווייזט אויס, פארפירט אף אזא אויפן.

פארנאכטלעך האָט ער זיך אָנגעטרעפן מיט א ווייס-גוואר-

דייזשער גרופע, פונקט ווי מ'האָט געקלערט. מיר האָבן אלע

סייזוי געוויסט, אז ער וועט זיך מיט זיי אָנטרעפן. נו, איז כאָדיע

שוין אפן פערד ניט געווען, און וועדליק ער דערציילט, איז,

ווייזט אויס, ניט געווען ווו זיך צו פאהאלטן. מ'האָט אים שוין

באמערקט. האָט ער זיך געלאָזן אף אלע פיר. א טיכל איז

געווען נאָענט, איך געדענק ניט אקוראט, ווי ס'האָט געהייסן.

האָט זיך כאָדיע אוועקגעשפארט אהין צום וואסער צו. פון יענער

זייט בערגל האָט מען ניט געזעען, ווהיין ער האָט אוועקגעפויזעט.

ער האָט די האנט פון ארבל ארויסגעריסן און דאָס פאפירל אונ-

טערגעשטופט אונטער דער פאכווע ארונטער, נאָך פארקוועטשט

שטארק, אז ס'זאָל ניט דורכנעצן, און אליין איז ער שוין אין

וואסער. יענע, די ווייסע שיידיים, אף די פערד זיינען שוין גאָר

נאָענט, כאָדיע הערט שוין, ווי זיי יאָגן.

און ער אליין? אָט א כאָדיע. ער איז פארקראַכן אין וואסער

אריין. נאָר דאָס נעזל שטעקט ארויס. גיי זיי א בעריע און

דערקען פונדערווייטנס. יענע יאָגן, נישטערן. ווו האָט ער גע-

קערט אהינקומען?! ארום איז הוילער סטעפ. האָבן זיי גענומען

שיסן, טאָמער וועט ער זיך דערשרעקן און זיך ארויסווייזן.
אַבער כאָדיע איז גאָר אזוי ווי אף דער וועלט ניט געווען. דאָס
פערד איז דאָ, און קיין כאָדיע איז ניט צו זען. אָט ווי אזוי!
יענע האָבן געוויס געקערט צעשפרונגען ווערן פאר קאס
און רעזיכע.

א שאַ דריי אוואדע האָבן זיי זיך געייסעקט ביז ס'געוואָרן
גוט פינצטער. נו, און זיי האָבן, פארשטייט זיך, א שפּי געטון.
און כאָדיע האָט טאקע דעם פאפיר דערטראַגן ווהיין מ'דארף,
און האָט אים ניט פארנעצט אונטערן האנט.
און דערנאָך איז ער פארפאלן געוואָרן אף א צייט, האָט
אלץ דאָס פערד זינס געזוכט. ביז ער האָט זיך אָט-אַ אומ-
געקערט.
אָט וואָס פאר א כאָדיע דאָס איז!

.IV

און גלאט איז אים די מיסע ניט אָפגעגאנגען. כאָדיע איז
אינגאנצן אויסגעדארט געוואָרן. ס'ווארפט אים אין א קאדאָ-
כעס. און אליין הערט ער ניט אוף רעדן פונעם פערד, וואָס
מ'האָט בא אים צוגענומען.
מיר זיינען געווען צו אים צוגעלאָזן מיט אלערליי צוגע-
לאָזטקייטן, אָבער ס'העלפט ניט. פארקערט, ער איז גאָר בא-
רויגעז, וואָס מ'האָט אים אָפגענארט: מ'האָט אים צוגעזאָגט
זוכן דאָס פערד, און מ'שפילט זיך גאָר.
דער קאמאנדיר האָט געהייסן, מ'זאל אים געבן א צווייט
פערד, האָט ער זיך גאָר אינגאנצן באליידיקט. מיר קענען גאָר
ניט צוקלערן, וואָס מ'הייבט אָן מיט אים צו טון.

איינמאָל מאכט זיך, אז דער דאָקטער פאלט צו אונדז אראָפּ.
האָט ער פאטראכט כאָדיען.

— אין שפיטאָל אריין, — זאָגט ער, — מוז מען אים. ער קען
נאָך פא אײַך אין אזא צושטאנד אינגאנצן אָפגעגנען.
ער, כאָדיע דזפקע. האָט זיך אינגעאקשנט, אז איינ-
מאָל ניין:

— איך גיט שטארבן, איך דארף א פראָנט. דארף א פערד.
פארוואָס ער צוגענומען?
מיר זײנען צו אים צוגעגאנגען:

— כאָדיע, טײַערינקער. דו פאריכט זיך נאָר, וועלן מיר שוין
אינײנעם דאָס פערד אָפזוכן. דו ביסט זאָך איצט גיט געזונט
דו דארפסט זיך נעמען אין די הענט אריין.
יאקאָס האָט מען אים אינגערעדט. מ'האָט אים צוגעזאָגט,
אז מ'וועט אים אָפט קומען געווירע ווערן.

פא אונדז איז פונקט געווען א פריי שטיקל צײַט. און דער
לאזארעט איז אויך געווען גיט ווייט. נו, האָבן מיר אים אָפגע-
שיקט, כאָדיען, אהין.

ס'איז אוועק פא א גוטן כוידעש צײַט.

איינמאָל צערעדן מיר זיך.

א, קיין איין שעד האָט זיך גיט דערמאָנט אהין צו גיין. און
מיזאָל זאָגן, אז מ'איז זייער געווען פארנומען—איז ניין.

אָט מענטשן, — קלער איך זיך, — דער רועך זאָל עס נעמען!
און ס'מיר גאָר פאר זיך אליין געוואָרן א כארפע.

ניין, איך גיי גלייך אהין.

געקומען.

פרעג איך:

— ווו ליגט דאָ א שלאפער קיטײַען?

ביסט א מייוון, — קלער איך, — ווייסן מיר גאר קיינער ניט, לאָזט
זיך אויס, ווי אזוי מ'רופט אים אפילע, אונדזער כאָדיע.
אַבער צום גליק האָט זיך אזוי באַקומען, אז דאָרט אין לאַ-
זארעט קענען אים ס'זווי אלע.
— א-א, דער כאָדיע? אַן-אַ איבערן קאָלידאָר, אין דער
7-טער פאלאטע.

גיי איך.

ס'שמעקט, ווי אומעטום, מיט שפיטאָל. אף די בעטלעך ראָיען
זיך מענטשן. מ'פארנעמט זיך יעדערער מיט פארשיידענע קליי-
ניקייטן אין דער פרייער צייט.

איינס האָט מיך נאָר באלד פארארט, וואָס עפעס זשוזשעט
דאָ ערגעץ, און דערנאָך שיסט אויס ערגעץ א געלעכטער,
א געזונטער אזא, פון וואָסערע צוויי צענדלינג העלדזער, אזא
אַנשטעקנדיקער, אז מיך אליין רייסט שוין צום לאכן, ניט גע-
קוקט אף דעם, וואָס איך ווייס נאָך ניט פון וואָס צו זאָגן.
איז עס טאקע געגאנגען פון דער זיבעטער פאלאטע.

איך טו א קוק, די פארווונדעטע אלע שלעפן זיך אויך אהין.
פארוואָרפן די ברייטע פאָלעס פון די כאלאטן, און זיי אויך.
קאם וואָס זיי האלטן זיך אוף. און אין דער זיבעטער איז דער
געלעכטער שטילער געוואָרן אף א וויילע און ס'זשוזשעט שוין
ווייטער: זשו-או — זשו-או — זשו...

איך קום אריין — מאמע מינע!

דער כאָדיע זיצט אפן פעט. האלט אין די הענט א שטעקל,
צום שטעקל איז מיט א פאָדעם צוגעפונדן א פויגל; און דער
פויגל דרייט זיך אין א ראָד, מ'פארשפאָרט צו אים א לעבעדיקן,
אזוי פליט ער און דרייט נאָך מיטן עק. א פארביקער, אזוי ווי
א פאָפקע. און דער פויגל אליין זשוזשעט עס טאקע. און אלטע

בערד, די פארווונדעטע, האָבן אים ארומגערינגלט. ביסט א
מיוון סארא לאכן! שיר וואָס מ'קאטשעט זיך ניט אף דער
ערד, און כאַדיע דרייט דעם פויגל און שיינט אינגאנצן, אזוי
ווי דענסטמאַל אפן פערד.

— „טשאַטשאַטשאַטשיאַטשי“, — שעפטשעט ער עפעס אף
זיין לאָשן, דער רועך ווייסט עס, וואָס ס'איז, און דער פויגל צו
אים אף צוריק:

זשו—זשו—או—זשו.

דער פויגל זשוזשעט, און זיי אף אים קוקנדיק וועלן שוין
באלד ליגן אף דער ערד.

איך אדיין האלט זיך שוין בא די זיטן לאכנדיק.

איי, א כאַדיע! איי, א כאַדיע!

איך בין צוגעגאנגען צו אים געענטער. האָט ער זיך עס
אביסל דערפרייט מיט מיר און אפילע דעם פויגל זינעם אוועק—
געוואָרפן. עפעס בעלעמעטשעט ער, און איך פארשטיי אפילע
ניט וואָס.

— כאַדיע, — זאָג איך צו אים, — טייערינקער. ווי גייט עס

דיר דאָ?

נו, וואָס זאָל ער דערוף זאָגן—נישקאַשע. ער האָט זיך גאנץ
פּיין פאריכט, און מזועט אים שוין באלד אויסשרייבן פונדאנען.
ער איז דער בעסטער טעאטער פאר איטלעכן.

וועלכע איר ווילט נאָר שמאַכטעס האָט ער דאָ איטלעכן

אָפגעמאַכט:

איינע פישטשעט בא אים, איינע, איך ווייס—אז ס'איז דיר א
קאַמעדיע מיט אים און אן עק. ער פוילט זיך ניט און ווייזט
מיר אלץ פונאָ: הייבס: אַטאַ האלט ער אין האנט א קליין
קוביקל. דריקט ער עס אוף אין האנט, ווערט פון דעם אן

עמעסע וואָראָנע. און די כעוורע לאכן, אז די פענצטער קלינגען.
איינער א סאָלדאט, שוין ניט קיין יונגער, ווייזט אויס, ער
האָט די גאַנצע דייטשישע אף דורך און דורך דורכגעמאַכט,
האָט ער מיך א שטורכע געטון הינטן ארום און מיך צוגעפירט
צו זיין בעט. איך קלער צו זיך, וואָס דאַרף ער אזעלכס. און ער
ווינקט מיר אונטער. ארויספאקומען זיין טאַרבעלע און דאוויי
שלעפן פונדאָרטן זיינע כפייצים פארשיידענע. וואָס וויל ער
פון מיר — קלער איך צו זיך. און ער האָט פון סאַמע דנאָ דער-
לאנגט א קליין באָלוואנטשיקל, א מין קונצנמאַכערל אזא, אָפער
אקוראַט צוגעקלערט געוואָרן. דער סאָלדאט טוט אים א קוועטש
ערגעץ באַ אַ פיסל — כאפט עס באלד טאַנצן און פלעסקען מיט די
הענטלעך און מיט די פיסלעך. א קאָמעדיע אף כידושים מאמעש.
— וואָ, — זאָגט ער. — באַ מיר איז אַ פּיציקעלע אזאַ פאַר-

בליבן אין דאַרף, וועל איך עס איר פארפירן! זאָל זיי!
אלע שיינען, סימאַמעש א פאַרגעניגן צו קוקן אף זיי. אר
כאָדיע אליין — טו נאָר א קוק אף אים, ער איז א פאָשעטער אזא.
א כאָדיע — און גענוג.

סי האָט זיך מיר דעמאָלט שיר ניט געגלוסט וויינען.
און דאָ האָט זיך נאָך אונטערגעשארט אן אנדער מיסע.
איינער איז אונטערגעגאַנגען צו דעם, וואָס מיטן באָלוואנט-
טשיקל. ווייזט אויס, אז פון איין קאַנט זיינען זיי.

— סטיפיי, — רופט ער זיך אָן צו אים, — שוין לאַנג, אז דו
פיסט פונדערהיים?

— זעקס וואָלט שוין דאָרפן ווערן! וואָס איז דען?
— אזוי זיך. דו ווילסט איר פארפירן א שמענדריקל, און
דאָרטן קער שוין די פּיציקע דיינע זיך זוכן א כאַסן פאַר אזא
צייט. דו באַקלער זיך נאָר!

סטיפיי האָט טכילעס ניט אלץ פארשטאנען, אָבער דערנאָכ־
דעם טוט ער זיך א כאפ פארן קאָפּ:
— אָט, ניט געדאכט זאָלסטו ווערן!
איז צוגעשטילט געוואָרן, און הערט נאָר עפעס ניט אוף צו
שמייכלען.

דערנאָך האָט ער צוריק גענומען פארוויקלען דאָס פאיאצעלע
זינס און גלעטן עס פאָרזיכטיק, ווי א פיצל קינד.
— סײַווי, און איך וועל עס דאפקע פארפירן.
און דער כאָדיע האָט, לאָזט זיך אויס, איטלעכן דאָ אויסגע־
ארבעט אזעלכע קומעדנע שמאָכטעלייַעס. וועמען א פישעלע,
וועמען וואָס, אלע האָבן געבראכט זיך באַרימען, און איינער
האָט געבראכט א ציאצקע אזא א נאָדלדיקס, ווי א שטעכ־
לערה. און נעמסטו ארויס איין נאָדל, אזוי צעשיט זיך עס
אינגאנצן.

איינער א באַכער טיגעבראכט צו טראָגן א הענדעלע,
קוועלט אָן, שיר וואָס ער גייט ניט טאָנצן.
— איי, — זאָגט ער, — איז עס א כאָדיע, — א מיין טעאטער מיט
אים, זאָל איך אזוי לעבן, אזוי ווי איך בין גאָר קיינמאָל אפן
פראַנט ניט געווען.
אָט וואָס פאר א כאָדיע דאָס איז.

.v

און פונדעסטוועגן א כאָדיע בלייבט א כאָדיע.
איינמאָל האָט מען אים אנדערגעשטעלט אפן פאָסט באַם
שאָסיי, מ'האָט אים אלץ דערציילט, ווי ס'דארף צו זיין. אָט
האָסטו דיר, כאָדיע, א פאראָל: „מושקע“. ווער ס'וועט דיר זאָגן

„מושקע“, דעם מעגסטו דורכלאָזן, ווער סױועט ניט זאָגן—שיק
אים אָפּ אַף צוריק. וויל ער ניט פּאָלגן—טאָ שײס.
דעמאָלט איז געווען א צײַט אן ערנסטע.
געטון האָט זיך עס אָן מיר.

איך בין אקוראט אָנגעפּאָרן אַף אן אווטאָ מיט פּולעמיאָטן—
לענטעס און געדארפט דורכן שאָסיי דורכפּאָרן צו דער פּעדער—
שטער ליניע. און ווייסט עס דער רועך, ווי אזוי סײַהאַט זיך
באקומען! קיינער אַף דער מאשין האָט אזוי ווי אַף צעלאַכעס
ניט געוויסט דעם פּאַראָל. דער פּאַסט איז, ווייזט אויס, נאָרוואָס
באשטימט געוואָרן. פּאָרן מיר אזוי און מיר דערזעען דעם
כאָדיע אונדזערן, און ער האָט שוין אפּילע די ביקס אַף אונדז
אָנגעשטעלט.
— שטיי!

האָבן מיר פּאַרהאלטן די מאשין. מיר שווייגן. און כאָדיע
שיר וואָס ער צילט זיך ניט אין אונדז.
— וואָן צוריק. איך פּאַלד שיסן.
מיר קוקן זיך איבער צווישן זיך: כאָדיע איז דאָך גערעכט.
ווער איז אונדז שולדיק, אז מיר ווייסן ניט דעם פּאַראָל.
און די מאסע, וואָס מיר פירן, איז נייטיקע, מימוז גיכער.
מיר צו אים. אזוי און אנדערש: „כאָדיע, טײַערינקער. מימוז“
און דאָס און יענץ...

כאַטש טו אים וואָס דו ווילסט.
„איך פּאַלד שיסן!“ און אן עק.
עפּשער א האלבע שאָ דורכאנאנד האָבן מיר אים ניט אופֿ-
געהערט איינרעדן, און ער איז שוין גוט אין קאס.
„וואָן!“ און „וואָן!“
דאָ בין איך שוין ארויס פון די קיילים:

— כאַדיע, — רוף איך זיך צו אים אָן, — נאר דו אָפגע-
ריסענער! ווער, ווען ניט איך, וואָלט דיך אהער אפן פראַנט
געווען ברענגען. און דו מאכסט מיר אזעלכע פוילע שטיק.
געפונען וועמען ניט דורכלאָזן.

דאָ איז כאַדיע, ווייזט אויס, געבראָכן געוואָרן און אין א
רעגע ארום, אז ער צעגוואלדעוועט זיך דיר ניט אף אונדז (ער
איז זייער צערייצט געוואָרן, איך האָב זיך גאַרניט געריכט, ער
זאָל אזוי קענען):

— איי, טשאַרט פארשיווע! זאָג „מושקע“ — וועסטו פאָרן, זאָג
ניט „מושקע“ — דו ניט פאָרן!

מיר האָבן טכילעס ניט פארשטאנען וואָס איז די מייסע, און
כאַדיע איז אזש רויט געוואָרן:

— זאָג „מושקע“, טשאַרט פארשיווע, זאָג „מושקע“.

דאָ האָט זיך עמעצער אָנגעשטויסן:

— מושקע! מושקע! — שרייען מיר.

— פאָר גיך, טשאַרט פארשיווע!

און אונדזער מאשין האָט אוועקגעטאראכאנעט פאָרויס.
די קעסטלעך מיט די לענטעס האָבן שווער אונטערגע-
שפרונגען.

און כאַדיע האָט זיך נאָך מינאסטאם אלץ געקערט שעלטן.
„טשאַרט פארשיווע!“

איך האָב עס געווען לעכאטכילע ארויסגעלאָזט פון קאָפּ.
כאָטש איך האָב נאָך אף דער פרישער רעגע א קלער געטון
אז ס'וועט אויסקומען אזוי, ווי מיר וואָלטן דאָ עפעס אָפגע-
טון כאַדיען א שפיצל.

ניט אין דעם שפיצל גייט עס, נאָר ערקען דערפון אָפליידן
אויך.

אזוי האָט זיך עס א קלער געטון, און וועדליק מ'איז שטארק
פארנומען, איז עס באלד ארויס פון קאָפּ, דערצו האָבן מיר נאָך
געמוזט זיך אָפּשיסן, גלייך ווי מיר זיינען אהין געקומען.
און געשעען איז עס אזוי. ס'דורכגעגאנגען נאָענט פארביי
דער קאָמאנדיר אונדזערער, און איך זע — נאָך אים לויפט דער
אָרדינארעץ און פירט דאָס פּערד פארן ציימל. אים דעריאָגט.
רופט זיך אָן דער אָרדינארעץ צום קאָמאנדיר:
— כאווער קאָמאנדיר, דאָרטן שטייט בא אַיך א כינעזער
אפן פּאָסט...

און מער האָב איך שוין ניט געקענט הערן.
וואָס זאָל עס באַטייטן? איך האָב גלייך פארשטאנען, אז עפעס
איז דאָ ניט מיט אלעמען. וואָס, קלער איך זיך, האָט דאָ כאַדיע
אופגעטון אזעלכס? און איך אליין פיל — איך בין דאָ אויך ניט
אינגאנצן ריין.

און איך — נאָכן קאָמאנדיר. ערשט איך הער:
— ... און מ'דארף אים אראָפּנעמען, ער איז א גרויסער
טיפּעש. אזוי ווי איך פאָר און איך וויל נאָר אויסרופן דעם
פאראָל, ווי ער, דער טיפּוול, שטעלט אָן די ביקס אף מיר
און הוקעט:

„זאָג „מישקע“! ניט זאָגן „מושקע“ — איך הארגענען אפן אָרט!“
אָט א טיפּוול. ער איז גאָרניט בא די געדאנקען. איך האָב
אים שיר ניט דערשאָסן אף דער הייסער שאָ.
דער קאָמאנדיר האָט פונדערגרינג א שמייכל געטון און
רופט זיך אָן:

— דער רועך ווייסט וואָס דאָס איז. אזא געטרייער באַכער!
בין איך צוגעלאָפּן, האָב גלייך דערציילט די גאנצע מיסע.
כ'האָב געוואָלט אבי ווי אזוי פארענטפערן כאַדיען.

נו, ס'א קלאַרע זאך, אז מ'האַט כאַדיען באלד אראָפּגענומען.
אַבער אז מ'האַט אויסגעפּאַרשט די זאך, איז שוין געווען אביסל
וואָס צו לאַכן.

לאַזט זיך אויס, אז ער האָט איטלעכן דורכגעלאָזן.
ווער ס'נאָר אָפּגעפּאַרן, האָט ער גלייך אָנגעשטעלט די ביקס:
— זאָג „מושקע“, טשאַרט פארשיווע, זאָג „מושקע“!
נו, קלאַר, אז מ'האַט געזאָגט. ווען עמעצער וויל ניט זאָגן,
וואַלט ער יענעם אוועקגעלייגט אפן אָרט.

קען זיין, נאָר מיט אונדז האָט ער זיך אזוי לאנג געהאלטן,
דערפאר, וואָס מיר זיינען אים שוין אזוי באקאנט. און איך בין
נאָך דאָ געווען. איך האָב דאָך אים דעמאָלט פארשלעפט אין
טעפלושקע אריין.

און ווייסט אים דער גוטער יאָר, וואָס איז עס בא אים פאר
א קאָפּ אזא. ווי אזוי האָט זיך עס בא אים אין קאָפּ פאָר-
געשטעקט דער שאַראַל. עפּשער ווי א טפילע אזא א כי-
נעזישע.

ווער ס'וועט אָפּדאווענען: „מושקע, מושקע“ — איז גיי, און
ווער ניט — איז קנאק!

אַט וואָס פאר א כאַדיע דאָס איז. זיי א בעריע און צעקיי אים.

VI

אַט ס'אמין כעוורע־מאן דאָס איז געווען. און וואָס פאר א
סאָף ער האָט געהאט.

מיר זיינען דעמאָלט געגאנגען קעגן די פּריצים.
איינמאָל אין א שיינעם פרימאָרגן איז אונדז אויסגעקומען
אָפּטרעטן פון א דערפעלע א קליינס.

מ'האָט געגלייכט דעם פראָנט.

אין יענעם דערפעלע איז געשטאנען א מיל. אזוי זיך א ווינטמיל. אף איר האָט זיך דער כאָדיע ארופגעדראפעט מיט א קוילנווארפער און פונדאָרטן געסמאלעט! מעשוגענערווייז!
דארף זיך אָבער אויסמאכן אזא צאָרעדיקער צופאל!
מיר זיינען אָפגעטראָטן און האָבן אינגאנצן פארגעסן, אז מ'דארף אראָפנעמען כאָדיען. אזוי ווי פון קאָפ ארויס.
און ער איז געבליבן מיטן קוילנווארפער מיט זיינעם שטעקן בא די פוילן.

איך אליין האָב שוין דאָס ניט געזעען, נאָר מיין כאווער אָסיפאָוו האָט עס מיר דערציילט. ער האָט זיך אויך געפאקט אין געפענקעניש, אָבער ער איז אין א צייט ארום אנטלאָפן געוואָרן.

דערציילט ער, הייסט עס, ווי אזוי די פריצים גייען ארום מיט פאריסענע נעזער, וואָס זיי האָבן קלוימערשט א גרויסע זאך אופגעטון, — זיי האָבן דאָס דערפל בא אונדז פארנומען. און כאָדיע — דער טייוול סמאלעט פון מיל אראָפ, אז א רוך גייט. ס'איז א פייער, ניט קיין מענטש.
מ'פאָכעט צו אים, ער זאָל אופהערן, מ'דארף מיט אים עפעס רעדן.

איז ער צוגעשטילט געוואָרן אף א רעגע. אופגעהערט שטעפן.

נו, איז צוגעגאנגען איינער א מאכער דאָרט מיט א שטע-קעלע אין האנט און מיט לאקירטע שטייוול. ער שרייט צו אים פון פארן ראָג:

— קריך אראָפ, הינטישער זון, דו, ביסט אין געפענקעניש!
און כאָדיע ענטפערט פון מיל אראָפ:

— דו אליין געפענקענער, ווייטער טשאָרט. מינער — זא-
וועצקע וולאסד!

— קריך אראָפּ, הייסט מען דיר, קאַלפעק מיט קלייען, דאָס
דאָרף איז אונדזערס.
אַבער כאַדיע פאָרט אים אריין:

— קריך אליין, טשאָרט פארשיווער, איך דיר מיין פולעמיאָט
מאכן א לעכל אין קאָפּ.

און דער מאכער יענער צענעמט זיך ערשט אף קיילים:

— דו קריך אראָפּ מיט גוטן, האָב דיר אזוי און אזוי. אז
ניט, וועל איך דיך מיט א קויל אראָפּנעמען.

— אך, דו, טשאָרט פארשיווער! דו מיך ניט געזעצט, דו
מיך ניט אראָפּגענומען. — זאוועצקא וולאסד!

און ער האָט זיך א לאַז געטון פונדאָסניי שטעפן מיט אזא
אימפעט, פונקט ווי בא אים אונטערן האנט וואָלטן זיין פינף
קוילנווארפערס, ניט איינער. א מיין פייער, אז סאקאָנעס.

און דאָס פאָרעצל יענץ, מיטן שטעקלע, האָט זיך אופגע-
דרייט אין דריי פאָהיבעליעס, די צורע איז בא אים פאר שרעק
איבערגעקרוםט. און ער האָט זיך מוירע א ריר טון פון אָרט.
ווייס, ווער כאַדיע איז.

ער האָט זיי פארגעבן אביסל היץ. עפשער א האלבע שאַ צייט
האָט א גאנצער אַטריאד זיך מיט אים געראנגלט.
אַט וואָס פאר א כאַדיע דאָס איז.

נו, סידאָך א קלאָרע זאך — קיין לעבעדיקן האָבן זיי אים שוין
פון זייערע הענט ניט ארויסגעלאָזן.

~~_____~~
КООП. ВИДАВНИЦТВО „КУЛЬТУР-ЛІГА“

